

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2011. évi április hó 19. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt vádlott neve terhelt ellen folyamatban volt büntető ügyben a terhelt által, védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva, a Zalaegerszegi Városi Bíróság 14.B.88/2008/31. számú és a Zala Megyei Bíróság Bf.403/2009/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Zalaegerszegi Városi Bíróság a 2009. május 19-én kihirdetett 14.B.88/2008/31. számú ítéletével vádlott neve terheltet bűnösnek mondotta ki 2 rb., a Btk. 310. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, az egyik cselekmény tekintetében a (3) bekezdés, míg a másik cselekményt illetően a (2) bekezdés szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettségben, 2 rb., a Btk. 290. §-ának (3) bekezdése szerinti csődbüntetésben, a Btk. 281/A. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő hulladék-gazdálkodás rendjének megsértése büntetésben, 7 rb., a Btk. 289. § (1) bekezdése és (4) bekezdés b) pontja szerinti számvitel rendjének megsértése büntetésben, 2 rb.,

a Btk. 289. §-ának (3) bekezdése szerinti számvitel rendjének megsértése vétségében és 2 rb., a Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségében. Ezért halmazati büntetésül 4 év börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte, és elrendelte a Zalaegerszegi Városi Bíróság 5.B.184/2006/4. számú ítéletével korábban jogerősen kiszabott, próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésének végrehajtását. Bűnjelekről rendelkezett és kötelezte a terheltet a felmerült 306.545 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

A személyi körülmények körében egyebek közt azt rögzítette, hogy alkalmi munkavállaló, kb. 100.000 Ft havi jövedelemmel, élettársi kapcsolatban él, és három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Vagyona egy családi ház. Büntetett előéletű. A Zalaegerszegi Városi Bíróság a 2004. július 1-jén jogerőre emelkedett 17.B.450/2004/6. számú ítéletével adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt, halmazati büntetésül pénzbüntetésre ítélte. Ugyanezen bíróság a 2006. április 26-án jogerőre emelkedett 5.B.184/2006/4. számú ítéletével adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt, halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette.

Történeti tényállásként a városi bíróság a következőket állapította meg:

I.

A terhelt 1995. augusztus 1-től kereskedelmi és üzletkötői tevékenységre egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkezett, majd azokat 1997. február 27-től kézi- és földmunka tevékenységi körrel bővítette ki.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala 2002. február 25-én jogerős határozatával az egyéni vállalkozói engedélyt visszavonta, mivel a terhelt adófizetési kötelezettségének az adóhivatal felhívása ellenére nem tett eleget.

Vállalkozói tevékenységét a terhelt engedélyének jogerős visszavonását követően tovább folytatta. 2003. május 2. és 2003. június 30. között 10 db általános forgalmi adó tartalmú számlát állított ki a Ny. Bt. felé. Az egyes számlák 20 %-os forgalmi adó tartalma 120.000-1.170.000 Ft közötti volt, a leszámlázott forgalmi adó összesen 3.792.000 forintot tett ki.

Egyéni vállalkozóként a terhelt az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény rendelkezései szerint éves bevallásra volt kötelezett, a bevallás benyújtásának időpontja 2004. február 15. napja lett volna.

A terhelt 2003. évben általános forgalmi adó adónemben az 1992. évi LXXIV. törvény szerinti adóbevallási és adófizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezen magatartásával az állami adóbevételt 3.792.000 forinttal csökkentette.

II.

A zalaegerszegi székhelyű H. Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. az 1998. október 13. napján kelt társasági szerződéssel jött létre. Beltagja, egyben üzletvezetésre és képviselőre jogosult tagja 2002. június 20. napjától vádlott neve terhelt volt. A Bt. cégjegyzék szerinti főtevékenysége autópálya, út, repülőtér, sport-játéktér építése volt, ténylegesen különböző építőipari tevékenységet látott el.

II/1. A terhelt a H. Bt. nevében eljárva, 2003. július 19. és 2005. április 29. között különböző gazdasági társaságok felé állított ki számlákat, amelyek 20 %-os általános forgalmi adó tartalma 4.050-1.362.500 Ft közötti volt. A 67 kibocsátott számlában a forgalmi adó összesen 14.415.000 forintot tett ki.

A H. Bt. az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint 2003-ban éves, míg 2004. és 2005. évben havi bevallásra volt kötelezett.

A bevallás benyújtásának időpontja a 2003. év vonatkozásában 2004. február 15. napja, míg 2004. és 2005. évek vonatkozásában a tárgyhónapot követő hó 20. napja lett volna.

vádlott neve terheltet fentiek alapján:

2003. évben 6.973.000 Ft, 2004. februárjától 2005. áprilisával bezárólag havonként különböző, 99.000 forinttól 1.352.000 forintig terjedő mértékű, összesen 7.442.000 forintot kitevő adóbevallási és befizetési kötelezettség terhelte általános forgalmi adónemben.

A H. Bt. 2003. évre vonatkozóan általános forgalmi adó adónemben valótlán bevallást adott be, abban az adóévben kiállított valamennyi számláját nem szerepeltette, míg 2004. és 2005. évekre vonatkozóan az általános forgalmi adó bevallási és fizetési kötelezettségének nem tett eleget. vádlott neve terhelt ezen magatartásával az állami adóbevételt általános forgalmi adó adónemben 14.415.000 forinttal csökkentette.

II/2. A H. Bt. 2002. június 20-tól a felszámolási eljárás jogerős elrendeléséig, építőipari tevékenysége során a terheltet, mint személyesen közreműködő beltágot alkalmazta.

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997.

évi LXXX. törvény rendelkezéseit megsértve, a H. Bt. képviselőjeként a terhelt saját maga, mint személyesen közreműködő beltag után a Z. Nyugdíj-biztosítási Igazgatóság, illetve a Megyei Egészségbiztosítási Pénztár felé bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettségének a 2004. és 2005. évek vonatkozásában nem tett eleget, a kifizetett béreket terhelő adók és járulékok tekintetében sem a bevallási, sem - az elszámolt hónapot követő hónap 12. napjáig esedékes - befizetési kötelezettségét nem teljesítette.

Ezen magatartásával a 2004. és 2005. évben az állami járulékbevételt a társadalombiztosítási járulék tekintetében 255.000 Ft-tal csökkentette.

II/3/a. A H. Bt. a 2002-2005. közötti években gazdálkodása során súlyosan megsértette a számvitelről szóló 2000. évi C. tv. rendelkezéseit, folyamatos könyvvizelési kötelezettségének nem tett eleget, analitikus nyilvántartásokat nem vezetett, nem tett eleget beszámoló készítési kötelezettségének, nem készítette el a beszámolót alátámasztó leltárt.

A terhelt ezen magatartásával megszegte a számviteli törvény könyvvizelési kötelezettségeire és bizonylati rendre vonatkozó előírásait, és a vállalkozás tényleges vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének áttekintését, illetve ellenőrzését a 2002., 2003., 2004. és 2005. évek vonatkozásában megghiúsította.

II/3/b. A Zala Megyei Bíróság, mint Cégbíróság a 2005. április 13-án kelt végzésével megállapította a H. Bt. fizetéseképtelenségét, elrendelte annak felszámolását, és kijelölte a felszámolót. A felszámolás kezdő időpontja 2005. május 14-e volt.

A terhelt, mint a gazdálkodó szervezet vezetője, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi IL. törvényben előírt kötelezettségeinek - annak ellenére, hogy azokról részben a cégbíróság hivatalos irataiból, részben a felszámoló felszólításából tudomást szerzett - sem a törvény által előírt határidőben, sem később nem tett eleget, ezen mulasztásával a felszámolási eljárás eredményes lefolytatását megghiúsította.

A felszámolási eljárás során bejelentett hitelezői igények összege 2.678.454 Ft-ot tett ki.

II/4. A terhelt a H. Bt. felszámolásának jogerős elrendelése után is folytatta tevékenységét. A Bt. nevében eljárva különböző vállalkozások felé 2005. május 31. és 2005. szeptember 30. között 18 db, 157.625 Ft-tól 2.019.688 Ft-ig terjedő összegű számlát állított ki, összesen 13.195.471 Ft értékben. A számlák ellenértékét a terhelt átvette. Abból 381.000 Ft-ot utóbb a S. Kft-nek visszafizetett, a felszámoló felé a további 12.814.471

forinttal nem számolt el. Ezzel a magatartásával a felszámolás során bejelentett hitelezői igények kielégítését megghiúsította.

III.

III/1. A Z. székhelyű H.Ingatlankezelő Építőipari és Szolgáltató Bt. a 2004. október 30. napján kelt társasági szerződéssel jött létre. Beltagja, egyben üzletvezetésre és képviselőre jogosult tagja H. M. volt, ugyanakkor a Bt. ügyeinek intézését a terhelt látta el. A cégjegyzék szerinti főtevékenység autópálya, út, repülőtér, sport játéktér építése volt, ténylegesen a Bt. különböző építőipari tevékenységet végzett.

A terhelt a H.Bt. nevében eljárva, 2005. szeptember 5. és 2007. szeptember 25. között különböző gazdasági társaságok felé 83 számlát állított ki, amelyek 20%-os általános forgalmi adó tartalma 2160 Ft-tól, 530.000 Ft-ig terjedt. A számlák áfa tartalma összesen 13.676.200 Ft-ot tett ki.

E számlák közül a terhelt 2005. november 15-én és december 1-jén egy-egy, december 2-án két számlát állított ki a B. Bt. felé, amelyek összes áfa tartalma 2.017.913 Ft volt.

A H.Bt. az adózás rendjéről szóló törvény előírásai szerint 2005. évben negyedéves, 2006-ban és 2007-ben havi ÁFA bevallásra volt kötelezett.

2005. harmadik és negyedik negyedévében vádlott neve terheltet általános forgalmi adónemben 234.000 Ft, illetve 3.256.000 Ft, 2006. egyes hónapjaiban 51.000 Ft-tól 1.645.000 Ft-ig terjedő, míg 2007. januárja és szeptembere között az egyes hónapokban 78.000 Ft-tól 716.000 Ft-ig terjedő, az egész időszak alatt összesen 13.676.200 Ft adófizetési és bevallási kötelezettség terhelte.

A H.Bt. 2005. évre vonatkozóan általános forgalmi adónemben valótlán bevallást nyújtott be, amelyben úgy nyilatkozott, hogy értékesítés után általános forgalmi adó fizetési kötelezettsége nem keletkezett. A 2006. és 2007. évekre vonatkozóan a Bt. általános forgalmi adónemben adóbevallási és adófizetési kötelezettségének nem tett eleget. vádlott neve terhelt ezzel ÁFA adónemben az állami adóbevételt 13.676.200 Ft-al csökkentette.

III/2/a. A H.Bt. 2005-2007. között éves gazdálkodása során súlyosan megsértette a számvitelről szóló 2000. évi C. tv. rendelkezéseit, így folyamatos könyvviteli kötelezettségének nem tett eleget, analitikus nyilvántartásokat nem vezetett, nem tett eleget beszámoló készítési kötelezettségének, nem készítette el a beszámolót alátámasztó leltárt.

A terhelt ezzel megszegte a számvitelről szóló törvény könyvvézetési kötelezettségeire és bizonylati rendre vonatkozó előírásait, és a vállalkozás tényleges vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének áttekintését, illetve ellenőrzését a 2005., 2006. és 2007. évek vonatkozásában megghiúsította.

III/2/b. A Zala Megyei Bíróság, mint Cégbíróság a 2007. február 2-án kelt végzésével hitelezői kérelemre megállapította a H. Ingatlankezelői és Szolgáltatói Bt. fizetéseképtelenségét, elrendelte annak felszámolását, valamint kijelölte a felszámolót. A felszámolás kezdő időpontja 2007. szeptember 27-e volt.

A terhelt, mint a gazdálkodó szervezet vezetője, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi IL. törvényben előírt kötelezettségeinek, - annak ellenére, hogy azokról részben a cégbíróság hivatalos irataiból, részben a felszámoló felszólításából tudomást szerzett - sem a törvény által előírt határidőben, sem a későbbiekben nem tett eleget, ezzel a mulasztásával a felszámolási eljárás eredményes lefolytatását megghiúsította.

A felszámolási eljárás során bejelentett hitelezői igények összege 4.826.520 Ft-ot tett ki.

III/3. A terhelt a H. Bt. felszámolásának jogerős elrendelése után is folytatta tevékenységét. A Bt. nevében eljárva különböző vállalkozások felé 2007. szeptember 28. és 2008. március 28. között 24 db, 120.000 Ft-tól 5.760.000 Ft-ig terjedő végösszegű számlát állított ki, összesen 31.679.892 Ft értékben, amit a terhelt átvett, de a 31.679.852 Ft-al a felszámoló felé nem számolt el. Ezzel a felszámolás során bejelentett hitelezői igények kielégítését megghiúsította.

IV.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata 2008. július 3. napján vállalkozási szerződést kötött a Zalaegerszegi H. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft-vel, a tulajdonát képező Z-i ingatlan bontására és a bontásból származó építési törmelék elszállítására. A szerződésben foglaltak szerint a vállalkozó helyszíni képviselője vádlott neve terhelt volt.

A Kft. a vállalkozási szerződésben vállalt bontási kötelezettségének 2008. július 15. napján eleget tett. Ennek során megközelítőleg 255 köbméter építési hulladék keletkezett, amelyet fa, műanyag, vasbetontömbök, betontömbök, hullámpala, téglák, aszfalttörmelékek, kátránypapír, polibutelen hab, hulladék, valamint nagyméretű műanyag fólia darabok alkottak.

A terhelt 2008. július 14. napján megbízta a Sz. Kft-t, hogy a fenti területről az építési hulladékot általa megnevezett helyekre szállítsa el. 2008. július 15-én reggel a bontás helyszínén megjelent, és a kirendelt két gépkocsivezetőt utasította, hogy 15,6 tonnás teherbírású, 20 köbméter térfogatú tehergépjárműveikkel a fenti építési hulladékot szállítsák el és rakódják le a Z., az ingatlanok mögötti területre. A terhelt utasításának megfelelően a H. utcai ingatlan mögötti területen 75 köbméter kátránypapírt tartalmazó, egy másik ingatlanok mögötti területen 30 köbméter kátránypapírt és hullámpalát tartalmazó építési hulladék került elhelyezésre. A hulladékok elszállítását és lerakódását a terhelt személyesen felügyelte.

Az építési hulladék további elhelyezését a rendőrség helyszíni intézkedése akadályozta meg.

Emiatt a terhelt az egyik gépkocsivezetőt utasította, hogy a bontás helyszínén lévő építési törmeléket a Z., P. u. xx szám alatti ingatlan melletti, Z. Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában lévő - az általa személyesen megmutatott - ingatlanra szállítsa és ott rakodja le.

A fenti ingatlanon a terhelt utasításának megfelelően 30 köbméter kátránypapírt tartalmazó építési hulladék került elhelyezésre. További építési hulladék elhelyezését a rendőrség újabb helyszíni intézkedése akadályozta meg.

Az elbontás során keletkezett fenti hulladékok az Európai hulladékkatalógus szerint a 17-es kódszámú építési és bontási hulladékok főcsoportba tartoznak. A hulladékot képező fa, műanyag, vasbetontömbök, hullámpala, téglák és aszfalt törmelékek, kátránypapír, puliuretán hab hulladék, nagyméretű műanyag fólia darabok közül a hullámpala azbesztet, míg a kátránypapír szénkátrányt és kátránytermékeket tartalmazó építőanyagok.

A 98/2001. (VI.15.) Korm. rendelet 1. számú melléklet e) pontja és 4) pontja értelmében az azbeszt és a szénkátrány, mint összetevők a hulladékokat veszélyes hulladékká teszik.

Az elbontás során keletkezett és fenti ingatlanokon elhelyezett építési hulladék a hulladékgazdálkodásról szóló 2000: XLIII. törvény 3. § b) pontjának rendelkezése értelmében - figyelemmel a törvény 2. számú mellékletében meghatározottakra - veszélyes hulladéknak minősül.

A fenti ingatlanokon elhelyezett hulladék rákkeltő és mérgező hatása miatt alkalmas volt az emberi élet, egészség, testi épség, a föld, víz, levegő vagy azok összetevőinek, illetőleg élő szervezet

egyedének veszélyeztetésére.

A fentieken túl a hulladék, a veszélyes hulladék nélkül önmagában is alkalmas volt élőszervezetek egyedének veszélyeztetésére.

A terhelt sem 2008. július 15. napján, sem azt követően nem rendelkezett érvényes hulladékkezelési, veszélyes hulladékkezelési engedéllyel, továbbá a környezetvédelmi hatóság a fenti ingatlanokon sem hulladék, sem veszélyes hulladék elhelyezését nem engedélyezte.

A terhelt fenti magatartásával a hulladékgazdálkodásról szóló törvény 13. §., 14. §., 20. §., 31. § rendelkezéseibe ütköző módon a hatóság által nem engedélyezett helyen, engedély nélkül - a Z., H. u. xx., xx. és xx. szám alatti ingatlanok mögötti és Z., P. u. xxx szám alatti ingatlan melletti földrészekre összesen 135 köbméter veszélyes hulladéknak minősülő hulladékot szállíttatott és helyezett el.

Az ítéletet az ügyész tudomásul vette. Az ellen a terhelt és védője fellebbezett valamennyi vádpont alóli felmentés érdekében. Fellebbezésüket a másodfokú eljárásban hatályon kívül helyezés végett tartották fenn.

A Zala Megyei Bíróság a 2009. december 1-jén kihirdetett Bf.403/2009/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva, három megjelölt bűnjel lefoglalásának megszüntetését mellőzte, és pontosította, hogy a Zalaegerszegi Városi Bíróság 5.B.184/2006/4. számú ítéletével kiszabott 2 évi, 5 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása került utólagosan elrendelésre. Egyebekben az ítéletet helybenhagyta.

A megyei bíróság az iratok tartalma alapján a tényállás III/1. pontját azzal helyesbítette, hogy az ott felsorolt számlák közül a B. Bt. felé 2005. november 15-én, 2005. december 1-jén kiállított egy-egy számlát, valamint a 2005. december 2-án kiállított két további számlát - amelyek összege 1.200.000 forinttól 4.800.000 forintig terjedt - és összesen 14.820.000 forintot tett ki, az összes áfa tartalom pedig 2.017.913 forint volt - a történeti tények köréből mellőzte.

Egyben az ítélet személyi részét kiegészítette azzal, hogy a terheltet a Zalaegerszegi Városi Bíróság a 2008. február 1. napján kihirdetett 18.B.625/2007/9. számú ítéletével bűnösnek mondta ki 1 rb. folytatólagosan elkövetett, az adóbevételt jelentős mértékben csökkentő adócsalás büntetében és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, azonban

a Zala Megyei Bíróság a Bf.310/2008/3. számú ítéletével a fenti ítéletnek az adóbevételt jelentős mértékben csökkentő, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében bűnösséget megállapító rendelkezését hatályon kívül helyezte és e cselekmény miatt a büntetőeljárást megszüntette. A terheltet csupán a folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében találta bűnösnek, ezért a büntetést 200 napi tétel - napi tételenként 750 Ft - pénzbüntetésre enyhítette, a közügyektől eltiltásra és a pénzmellékbüntetésre vonatkozó rendelkezéseket pedig mellőzte.

A jogerős másodfokú határozat ellen - értelemszerűen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyott rendelkezéseit is támadva - védője útján a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a), b) és c) pontjára hivatkozva, vádlott neve terhelt élt felülvizsgálati indítvánnyal. A rendkívül részletesen indokolt indítvány eljárási szabálysértésként az elsőfokú eljárás vonatkozásában a Be. 373. § (1) bekezdés III/a. és I/d. pontjának, míg a másodfokú eljárás tekintetében a Be. 373. § (1) bekezdés II/a., II/d. és III/a. pontjának megsértését jelölte meg, és ezen túlmenően számos relatív eljárási szabálysértés megvalósulását is állította. Az anyagi jogszabálysértés címén a terhelt bűnösségének megállapítását a tényállás I. pontja szerinti adócsalás büntettét, a 2 rendbeli csődbűncselekmény büntettét és a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntettét illetően sérelmezte, és számos vonatkozásban a jogerős ítélet megalapozottságát is vitássá téve kérte az e vádpontok alóli felmentést.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja vonatkozásában pedig arra hivatkozott, hogy téves az adócsalás büntettének folytatólagosan elkövetettként megállapítása. Az egyéni vállalkozás, valamint a különböző gazdasági társaságok keretében megvalósult cselekmények halmazatot alkotnak, és ezek közül a III/1. pont alatti cselekmény ítélt dolog. Az anyagi jogszabályok megsértése folytán törvénytelenül súlyos a kiszabott büntetés is.

Mindezekre tekintettel a terhelt elsősorban a megyei bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan a törvénynek megfelelő határozat meghozatalával a cselekmények az anyagi jogszabályoknak megfelelő minősítését, és mindenképpen enyhébb büntetés alkalmazását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség átiratában az indítványt egyes részeiben a tényállás támadása folytán a törvényben kizártnak, míg anyagi jogi, illetőleg eljárásjogi vonatkozásban alaptalannak tartotta, és az érintett határozatok hatályban tartását indítványozta (BF.2547/2010. szám).

A nyilvános ülésen a terhelt és védője, valamint az ügyész az indítványával egyező tartalommal szólalt fel.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt sem eljárásjogi, sem anyagi jogi okból nem találta alaposnak.

A.

A Be. XVIII. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat intézménye rendkívüli jogorvoslat - ekként kivételes, nem teljes hatókörű. Okainak törvényi felsorolása kimerítő, értelmezéssel sem bővíthető. A felülvizsgálat okai közt az ítélet megalapozatlansága nem szerepel. A Be. 423. §-ának (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. Ekként a felülvizsgálati eljárásban kerülő úton - például egyes bizonyítékok jogellenessége címén, vagy az indokolási kötelesség megsértését állítva - sem tehető vitássá a tényállás. Függetlenül a támadott határozat megalapozott vagy megalapozatlan voltától, felülvizsgálat kizárólag a jogerős ügydöntő határozatban rögzített történeti tényálláson alapulhat.

A felülvizsgálati indítvány mindennek ellenére részben közvetlenül, főként azonban kerülő úton, különböző eljárási szabálysértésekre hivatkozva, az irányadó tényállás megalapozottságát támadta.

Így: az I., II/1. és III/1. tényállási pontokat illetően az ÁFA adónemre vonatkozó tényállás direkt támadásának kell értékelni azt a hivatkozást, miszerint az ítélet a szakvélemények alapján csak a bevételeket és az azokra vetített ÁFA tartalmakat veszi figyelembe, és figyelmen kívül hagyja a költségek ÁFA vonzatát; emiatt a számlák teljes bruttó összegének alapul vételével megállapított adóbevétel-csökkenés irreális. Helytálló eredményre ugyanis valamilyen becslési eljárást alkalmazva juthatott volna a bíróság.

Az irányadó tényállás ezzel szemben rögzíti azt, hogy milyen összegű volt az egyes időszakokban az adóelvonás ÁFA adónemben. Ez a tényállás felülvizsgálati eljárásban eredményesen nem támadható. (A költségek ÁFA tartalmának levonása egyébként is olyan számlákat feltételezne, amelyek alapján a levonási jog gyakorolható lenne).

A tényállás kerülő úton támadását jelenti az az eljárásjogi érvelés is, miszerint a tanúk mentességi jogra figyelmeztetése nem felelt meg a törvényi előírásoknak, ezért a bizonyítékok köréből kirekesztendő az összes tanúvallomás; következésképp - a vádlotti vallomáson kívül - nincs olyan figyelembe vehető bizonyíték, amire nézve az indokolási kötelesség teljesíthető lett volna. Ezzel az indítvány valójában - tartalmilag - relatív eljárási szabálysértésre hivatkozik, s ezen keresztül támadja a tényállást.

A relatív eljárási szabálysértések azonban a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerint kívül esnek a felülvizsgálati okok körén. Az ilyen eljárási szabálysértés nem vizsgálható, tehát a Legfelsőbb Bíróság nem foglalhat állást arról sem, hogy a tanúk figyelmeztetése a Be. előírásainak megfelelt-e.

A Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pontjában írt - indokolási kötelességgel kapcsolatos - abszolút eljárási szabálysértésnek kiterjesztő értelmet tulajdonítani nem lehet.

Az eljárt első- és másodfokú bíróság a tényállás megállapításának módjára, a figyelembe vett bizonyítékok értékelésére vonatkozóan indokolási kötelezettségének alapvetően eleget tett. Az a körülmény, hogy egy vagy több bizonyíték perrendszerűen esetleg nem lett volna figyelembe vehető, illetőleg, hogy a tényállásnak a jogszabályi hivatkozásokat is részletesen magába foglaló IV. pontjához kapcsolódó indokolást a másodfokú bíróság pótolta, az indokolási kötelezettségnek nem olyan abszolút eljárási szabálysértésként értékelendő hibája, ami az ítélet felülbírálatra alkalmatlanságát eredményezné.

Az indítvány a szakértői bizonyítás szabályainak megsértése címén is kifogásolta a tényállás helyességét. Ez egyfelől a Be. 423. § (1) bekezdése szerinti tiltott tényállás-támadás, másfelől a Be. 416. § (1) bekezdés c) pont esetkörén kívül eső eljárási szabálysértésre hivatkozás. Ehhez képest ez az állított eljárási szabálysértés sem volt a felülvizsgálat körében vizsgálható.

B.

Érdemi felülvizsgálat történt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a következő esetekben:

1) Lényegében a Be. 373. § (1) bekezdés II/a. pontra alapított az a hivatkozás, hogy határozatának kihirdetésekor a másodfokú tanács nem volt törvényesen megalakítva. Erre nézve a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg: a másodfokú nyilvános ülésekről felvett két jegyzőkönyvnek és a kihirdetett ítéletről szóló feljegyzésnek az összevetéséből kitűnően egyszerűen jegyzőkönyv-vezetési hiba - elírás - történt, ami nem vonható az abszolút eljárási szabálysértés fogalmi körébe. Utóbb az ítélet kihirdetéséről készült jegyzőkönyvet a megyei bíróság a 2011. március 10-én jogerőre emelkedett Bf.403/2009/11. számú végzésével egyébként kijavította. A kijavításra tekintettel is teljesen egyértelmű, hogy a másodfokon eljáró tanács összetétele a határozatának kihirdetése alkalmával is megfelelt a törvény előírásainak.

2) Az ítéleti tényállás III/1. pontját illetően az indítvány a Be. 373. § (1) bekezdés II/d. és I/d. pontban írt abszolút hatályon

kívül helyezési okokra hivatkozott. Az volt a felvetés: a másodfokú bíróság mellőzte ezen tényállásból a szóban forgó 4 db számlát, - amelyekkel kapcsolatosan a magánokirat-hamisítás vétségét másik bíróság már jogerősen elbírált - azonban a mellőzés nem volt adekvát döntés, hiszen az elsőfokú ítéletet ehelyett a Be. 373. § (1) bekezdés I/d. pontja szerint hatályon kívül kellett volna helyezni.

Másfelől pedig azzal érvelt az indítvány, hogy ez a mellőzés másodfokon „tényállás-kiegészítésnek” számít. Akkor viszont ehhez bizonyítás-felvételre volt szükség, ami csak tárgyaláson, a terhelt és a védő jelenlétében történhet. Azzal, hogy a másodfokú bíróság csupán nyilvános ülést tartott, s azon a terhelt nem volt jelen, olyan személy távollétében folyt a másodfokú eljárás, akinek jelenléte a törvény szerint kötelező.

Egyik felvetést sem tartja a Legfelsőbb Bíróság alaposnak, sem anyagi jogi, sem eljárásjogi szempontból

Egyfelől: a másodfokú bíróság az iratok tartalma alapján, tehát bizonyítás felvétele nélkül is helyesbíthati, kiegészítheti a tényállást, mégpedig nyilvános ülésen [Be. 361. § (2) bekezdés a) pont] - ez lehetővé teszi bizonyos tények megállapításának mellőzését is. Ekként viszont a Be. 373. § (1) bekezdés II/d. pont szerinti eset nem áll fenn.

Másfelől: a Be. 373. § (1) bekezdés I/d. pontja arra az esetre vonatkozik, ha res iudicata hiányában az adott tény értékelése vagy bűnösség megállapítást, vagy felmentést tesz szükségessé, (pld., ha az elsőfokú bíróság a res iudicatat figyelmen kívül hagyva bűnösséget mondott ki olyan bűncselekmény miatt, amelyet korábban már jogerősen elbíráltak).

A folytatólagosság azonban törvényi egység; a folytatólagosság egységét alkotó cselekménysor csak egységesen bírálható el. Olyan helyzet pedig nem állhat elő, hogy ugyanarra a cselekményre (ami folytatólagos egység) a bíróság egyszersmind bűnösséget állapít meg, ugyanakkor eljárást megszüntető rendelkezést hoz.

Ezért, ha egy folytatólagosság egységében értékelt rész-cselekményről a másodfokú bíróság azt állapítja meg, hogy az nem értékelhető, mert korábban már elbírálták, felmentő rendelkezést erre nézve nem hozhat. Ilyenkor a tényállásból a nem értékelhető rész-cselekményt ki kell rekeszteni, tehát a bűnösség megállapítás ilyenkor a kirekesztett tényekre nem vonatkozik.

3) Alaptalannak kellett értékelni - a tényállás támadásának körén kívül is - az indokolási kötelezettség megsértésére, mint abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozásokat. A Be. 373. § (1) bekezdés

III/a. pontjában írt eljárási szabálysértés akkor állapítható meg, ha az indokolási hiányosság olyan mérvű, amely a büntetőjogi főkérdések tekintetében felülbírálatra alkalmatlanságot eredményez (1/2007.BK vélemény C. pontja). Ilyen nemű indokolási hiba sem az elsőfokú, sem a másodfokú határozatban nem található.

Az indítvány hivatkozásai részben alap nélküliek, részben nem olyan súlyúak, amelyek kizárják az érdemi felülbírálatot.

3/a. Nyilvánvalóan alaptalan az a hivatkozás, miszerint elmaradt annak megindokolása, miért a Btk. elbíráláskori - és nem elkövetéskori - rendelkezéseit tekintette a bíróság kedvezőbbnek a 2 rb. csődbűncselekmény esetében.

Az utolsó, IV. tényállási pontban leírt és a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntettként értékelt cselekmény elkövetési időpontja határozta meg, hogy a halmazatban értékelt valamennyi cselekményre ennek a bűncselekménynek az elkövetési időpontjában (tehát 2008-ban) hatályos büntetőtörvényt kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy a II., illetve a III. tényállásbeli csődbűncselekmények elkövetése idején olyan törvény volt hatályban, amely a terhelt számára esetleg kedvezőbb elbírálást eredményezhetett volna.

Töretlen a bírói gyakorlat ugyanis abban, hogy a halmazatban álló bűncselekményekre nézve az elbíráláskor és a különböző elkövetések időpontjában hatályos törvények vegyített (együttes) alkalmazása kizárt. Egy eljárásban elbírált különböző elkövetési idejű bűncselekmények halmazata esetén az elkövetéskori törvény alkalmazását az jelenti, hogy valamennyi cselekményre az utolsóként elkövetett bűncselekmény elkövetésekor hatályos törvényt alkalmazza a bíróság (BH 2004/304. szám).

Miután a Btk. 2. §-ának főszabálya, az elkövetéskori törvény alkalmazása, azt nem is kellett az eljáró bíróságoknak indokolniuk.

3/b. Azzal az állítólagos mulasztással kapcsolatban, hogy a bizonyítási indítványok elutasításának okait nem indokolták arra kell utalni, hogy ez a támadott határozatok érdemi felülbírálatát nem zárja ki, egyébiránt legfeljebb relatív eljárási szabálysértésről lehet szó, mert megállapítható, hogy az ítélet milyen bizonyítási anyagon alapszik.

3/c. Nem helytálló az sem, hogy az elsőfokú bíróság a IV. tényállási pont tekintetében elmulasztotta az indokolási kötelezettség teljesítését és ezt a másodfokú bíróság nem küszöbölhette ki.

Az e körben figyelembe vett, lényegileg egybevágó bizonyítékokat és a teljes jogi háttérrel ugyanis az első fokú ítélet ismertette, legfeljebb az értékelés nem történt meg. Ezt azonban a másodfokú bíróság pótolta.

Felvethető, hogy a pótlás eljárási szabályt sértett, ez azonban legfeljebb relatív természetű eljárási szabálysértés. A pótlásra tekintettel felülbírálatra alkalmatlanságot jelentő indokolási hiányosság nincs.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a városi bíróság a IV. pont tényállását a másodfokú bíróság értékelése szerint is hiánytalanul, megalapozottan rögzítette. Szó sincs tehát arról, hogy a másodfokú bíróság e körben újonnan tényállást állapított volna meg.

C.

Az anyagi jogi támadásokat sem értékelte a Legfelsőbb Bíróság alaposnak.

1) Az indítvány elsősorban arra hivatkozott, hogy téves a különböző gazdasági vállalkozások keretében megvalósult adócsalások folytatólagos egységbe vonása.

Ezzel az állásponttal a Legfelsőbb Bíróság nem értett egyet.

A jogerős ítéletek a különböző adónemekre vonatkozóan elkövetett cselekményeket nem vonták a folytatólagos egység körébe: az ÁFA elvonással és a társadalom-biztosítási járulék elvonással kifejtett cselekvősségek tekintetében halmazati értékelésre került sor.

Az ÁFA adónemben a valótlán bevallással, illetve a bevallás elmulasztásával megvalósult cselekmények folytatólagos egységbe vonása viszont törvényes, miután a folytatólagosság megállapításának a Btk. 12. § (2) bekezdése szerinti összes feltétele teljesült.

Jelesül: azonos az adónem, ugyanolyan a bűncselekmény, azonos az akarat-elhatározás, a sértett - az állami költségvetés - is azonos, és a megállapítást a bevallási kötelezettségek időköze (éves, negyedéves, vagy havi időköz) sem zárja ki.

Fontos azt is rögzíteni: azonos továbbá a bűncselekmény alanya is. Az a körülmény, hogy az alany - a terhelt - folytatólagosság körébe vont cselekményeknél különböző gazdasági társaságok ügyintézésre, vagy képviselőre jogosultja volt, közömbös. Az adó kétségtelenül a vállalkozást (a társaságot) terhelte, de az elkövető valamennyi vállalkozás mögött azonos volt.

Egyébként ez a felvetés eljárásjogilag is kizárt.

ÁFA adónemben a folytatólagosság szétbontása az adott esetben ugyanúgy minősülő bűncselekmények halmazát eredményezné. Figyelemmel az egyes részselekményekkel előidézett adóbevétel-csökkenés mértékére, ez a terhelt terhére történő változtatás lenne. A terhelt viszont csak a maga javára élhet felülvizsgálattal.

2) Az a kifogás sem alapos, amely az I. tényállásban rögzített cselekmény adócsaláskénti értékelését sérelmezi azon az alapon, hogy a terheltnek már nem volt egyéni vállalkozói engedélye, így nem volt alanya az ÁFA-nak, ezért ÁFA fizetési kötelezettsége sem terhelhette.

A jogerős ítélet érvei helyesek: Az ÁFA tényleges tevékenységhez kapcsolódik, ennek alanya lehet magánszemély is. A terhelt vállalkozói engedélyének visszavonását követően is folytatta a tevékenységet, és ennek során az általa nyújtott szolgáltatásokról kiállított számlákban ÁFA-t számított fel, ezért nem mellőzhető a felszámított ÁFA befizetésének kötelessége.

Senki nem kerülhet előnyösebb helyzetbe azért, mert jogellenesen folytatja a vállalkozását, főként nem szerezheti meg a felszámított ÁFA-t a maga számára.

3) A tényállás II/4. és III/3. pontjában leírt, 2 rb. a Btk. 290. § (3) bekezdése szerinti csődbüntettnak értékelt cselekménnyel kapcsolatban a felülvizsgálati indítvány arra hivatkozott, hogy a felszámolás elrendelését követően a terhelt, mint álképviselő szerződött, a szerződés ezért semmis. A számlaellenérték nem a céget illette, következésképpen azzal a terheltnek nem kellett elszámolnia a felszámoló felé.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a bűnösség megállapítása és a jogi minősítés tekintetében sem történt e két cselekménynél anyagi jogszabálysértés.

A felszámolás elrendelésével a cég nem szűnik meg, csak az ügyvezetés szerepét veszi át a felszámoló. A terhelt jogosulatlanul (az üzleti partnereit megtévesztve) a felszámolás alatt álló társaságok nevében vállalt

kötelességet bizonyos szolgáltatások elvégzésére, s ennek ellenértékét a cég nevében számlázta ki. Jóllehet a szerződéseai valóban semmisek, ám ez korántsem járhat azzal a következménnyel, hogy a befolyt szerződéses ellenérték nem a társaságot illette. Afelett a felszámoló rendelkezhetett, mégpedig azt figyelembe véve, hogy ez a pénzbeli ellenérték is a hitelezői követelések kielégítési alapját képezte.

Azzal, hogy a (semmis szerződés alapján) befolyt összegeket a terhelt nem bocsátotta a felszámoló rendelkezésére, a hitelezők kielégítési alapját legalább részben megghiúsította. Az elkövetési magatartás a Btk. 290. § (1) bekezdés a) pontja szerint a tartozás fedezetéül szolgáló vagyon eltitkolása. A terhelt tettesi felelősségének alapja a Btk. 291. § (2) bekezdése.

A csődbűncselekményt tettesként általában az követheti el, aki az adós gazdasági szervezet vagyonával rendelkezhet, /Btk. 291. § (1) bekezdés/, ez pedig a felszámolás elrendelése után a felszámoló. A felhívott értelmező rendelkezés szerint azonban a 291.§ (1) bekezdését kell alkalmazni akkor is, ha érvénytelen a vagyonnal rendelkezés alapjául szolgáló jogügylet.

A jelen esetben a terhelt érvénytelen szerződéseket kötött, mert a felszámolás elrendelése után képviseleti jogosultság nélkül vállalt kötelezettségeket a cég nevében. Ezért a (2) bekezdésre tekintettel tettése a Btk. 290. § (3) bekezdés szerinti csődbüntettnek.

4) A felülvizsgálati indítvány sem tagadta egyértelműen, hogy a számvitel rendje megsértésének a Btk. 289. § (2) bekezdése és (3) bekezdése szerinti alakzata az eltérő eredmény folytán valóságos halmazat.

A Btk. 289. § (2) bekezdésénél a vagyoni helyzet áttekinthetetlensége, ellenőrizhetetlensége az eredmény. Ebben nem nyer értékelést az a többlet, hogy a (3) bekezdésbeli kötelezettségek elmulasztása fizetéseképtelenség esetén a felszámolási eljárás eredményes lefolytatását részben vagy egészben megghiúsítja.

A halmazat megállapítása mellett szól az is, hogy a törvény a (3) bekezdésben enyhébb megítéléssel azt a magatartást szabályozta vétségként, ami korábban az ún. adminisztratív csődbüntett volt. A két cselekményt az ítélkezési gyakorlat korábban is halmazatként értékelte.

5) A hulladékgazdálkodás rendjének megsértése bűncselekményét - IV. tényállás - illetően a felvetett alkotmányossági aggályokkal kompetencia hiányában a Legfelsőbb Bíróság nem foglalkozhat. Ugyanakkor a szabályozást nem tartja alkotmányellenesnek, tehát az eljárást nem függeszti fel erre tekintettel, s nem fordul az Alkotmánybírósághoz.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a tényállási pontban írt cselekmény a Btk. 281/A. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő hulladékgazdálkodás rendjének megsértése.

Helyes felismerés, hogy a büntetőjogi és a közigazgatási

hulladékfogalom eltér egymástól. A hulladéknak a közigazgatási természetű fogalmát szűkíti a büntetőtörvény /Btk. 281/A. § (4) bekezdés/. A tényállás alkalmazása szempontjából csak az a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Hgtv.) alkalmazási körében hulladéknak tekinthető anyag lehet elkövetési tárgy, amely objektíve alkalmas az emberi élet, testi épség, egészség, a föld, a víz, a levegő, vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére. A „veszélyeztetésre alkalmasság” ekként a büntetőjogi hulladékfogalom immanens sajátossága. Ez pedig a büntetőeljárásban ténykérdés, amelynek megállapítása szakértői bizonyítást tesz szükségessé. Ez a ténykérdés felülvizsgálati eljárásban nem támadható. Az adott § alkalmazási körében jogkérdés csupán annak a megítélése lehet, hogy a törvényi tényállásba illeszkedő valamely elkövetési magatartás [(1) bekezdés a) és b) pontja, az utóbbi a (4) bekezdés b) pontjának értelmezésével] az (1) bekezdésben vagy a (2) bekezdésben meghatározott elkövetési tárgyra valósult-e meg, továbbá milyen a bűnösség formája [azaz szándékos az elkövetési magatartás vagy gondatlan].

Az (1) bekezdés mindkét elkövetési alakzata, sőt (2) bekezdésben szabályozott minősített eset is ún. alaki bűncselekmény, tehát az elkövetési magatartás, vagy a több elemet felsoroló elkövetési magatartások valamelyikének kifejtésével befejezetten megvalósul. Ebből az is következik, hogy a tényállásszerűséghez nem szükséges valamilyen eredmény, így veszélyhelyzet bekövetkezte vagy annak bizonyítása.

A veszély (büntetőjogi értelemben) a sérelem bekövetkezésének lehetőségét, azaz bizonyos fokú valószínűségét jelenti. A tényállásszerűség szempontjából azonban ez esetben közömbös, hogy a hulladékban immanensen meglévő veszély konkretizálódik-e, avagy marad távolabbi veszélyként, amely csak bizonyos más környezeti hatások közbejöttével eredményez sérelmet vagy konkrét, közvetlen veszélyhelyzetet. A veszély konkretizálódása a büntetés kiszabása körében értékelendő.

A (2) bekezdés szerinti minősített esetet kizárólag az elkövetési tárgynak az (1) bekezdéstől eltérő minősége alapozza meg, nevezetesen az, hogy a hulladékban a kormányrendelet mellékletében felsorolt anyagok közül egy vagy több olyan koncentrációban van jelen, amitől a hulladék a Hgtv. szerint veszélyes hulladék. Ez pedig, amint erre előzőleg utalás történt, ténykérdés.

Az elbírálandó ügyben tény: az adott helyen lerakott anyagok veszélyes hulladéknak minősülnek, amelyekre nézve az elkövetési magatartás kifejtése – az engedély nélkül, nem engedélyezett helyen elhelyezéssel – megtörtént. (Az anyagot bizonyítottan nem ismerő gépkocsivezetőknek szállításra adott utasítással megvalósult

közvetett tettesi alakzat beolvad a tettesi cselekménybe). A szándékosság sem vitatható. A terhelt, miután az építmény-bontási munkálatok helyszíni képviselője volt, egyértelműen tisztában volt azzal, hogy az épületbontásból milyen anyagok, hozzávetőlegesen milyen mennyiségben kerülnek ki, s ezek között milyen mennyiségben van azbesztet tartalmazó hullámpala és szénkátrányt tartalmazó kátránypapír.

Utal a Legfelsőbb Bíróság arra is, hogy a felülvizsgálati indítvány hivatkozásával szemben a nagylengyeli hulladékelhelyezés nem volt a vád tárgya, arról a jelen ítélet nem is rendelkezett.

A felülvizsgálati indítvány mindezekén túlmenően - az adott minősítések mellett is - törvénysértően súlyos büntetés kiszabására hivatkozott. A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a törvényes büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés önmagában, a cselekmény jogi minősítésében megvalósult, vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában nem lehet tárgya felülvizsgálatnak.

Márpedig: a cselekmények jogi minősítésén a Legfelsőbb Bíróság nem változtatott. Törvényes büntetési tétel-kereteken kívüli büntetéskiszabásra az indítvány sem hivatkozott. A büntetés mérséklésének alapja lehet ezen kívül, ha a felülvizsgálat eredményeképp a bűnösségi kör szűkül (valamely cselekmény miatt felmentésre, vagy eljárás megszüntetésére kerül sor a Btk. 416. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel), jelen esetben erről sincs szó.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a kiszabott büntetés tartamának felülvizsgálatába nem bocsátkozott.

A A Legfelsőbb Bíróság végzését a Be. 420. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2011. április 19.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s. k. előadó bíró, Dr. Horváth Ibolya s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági ügyintézőkifejtettek folytán, miután az indítvány egyetlen részében sem bizonyult alaposnak, a Legfelsőbb Bíróság a Zalaegerszegi Városi Bíróság és a Zala Megyei Bíróság támadott ítéletét a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

MGy